

සංවාදයෙන් ක්‍රියාකාරීත්වයට: ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ප්‍රතිසංශෝධනය සඳහා නිර්දේශ හා මූලෝපායයන්

නිදහස් සහ සාධාරණ මැතිවරණයන් සඳහා වූ ජනතා ක්‍රියාකාරීත්වය (පැල්රල්)
මැතිවරණ ප්‍රවණවක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (සී.එම්.ඊ.වී.)

සංවාදයෙන් ක්‍රියාකාරීත්වයට: ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ
ප්‍රතිසංශෝධනය සඳහා නිර්දේශ හා මූලෝපායයන්

නිදහස් සහ සාධාරණ මැතිවරණයන් සඳහා වූ ජනතා ක්‍රියාකාරීත්වය (පැපර්ලේ)
මැතිවරණ ප්‍රවණවික්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (සී.එම්.ඊ.වී.)
විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය (වී.ප්‍ර.කේ.)

අනුග්‍රහය
ජාත්‍යන්තර කටයුතු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතනය (NDI)
මූල්‍යමය දායකත්වය
ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය සඳහා වන එක්සත් ජනපද නියෝජිත ආයතනය (USAID)

සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි

© මැතිවරණ ප්‍රවණවක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (සී.එම්.ඊ.වී.)

© නිදහස් සහ සාධාරණ මැතිවරණයන් සඳහා වූ ජනතා ක්‍රියාකාරීත්වය (පැල්රල්)

සී.එම්.ඊ.වී. හා පැල්රල් සංවිධානයේ නිසි දැනුම් දීමක් සහිතව මෙම ප්‍රකාශනයේ අඩංගු තොරතුරු ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි වේ.

ISBN 955-8037-74-5

2004 දෙසැම්බර්

පටුන

හැඳින්වීම.....	4
ඓතිහාසික හා දේශපාලනික පසුබිම.....	5
අදහස් විමසා බැලීමේ ක්‍රියාවලිය.....	6
ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා නිර්දේශ.....	6
ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග.....	7
මැතිවරණ ප්‍රතිසංශෝධනය සඳහා වන නිර්දේශ.....	8
මැතිවරණ ක්‍රමය.....	10
දේශපාලන පක්ෂ හා ඡන්ද අපේක්ෂකයෝ.....	11
කාන්තාවෝ හා ප්‍රමාණවත් නියෝජනයක් නොලබන වෙනත් කණ්ඩායම්.....	12
මැතිවරණ හා ඡන්ද ප්‍රකාශ කිරීම.....	13
ජන සන්නිවේදන මාධ්‍ය.....	13
ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ.....	14
ක්‍රියාකාරීත්ව මූලෝපායයන්.....	19
මැතිවරණ ව්‍යාපාරයන්හි අනාගත මූලෝපායයන්.....	20
නිගමනය.....	21

මෙම වාර්තාව ප්‍රසිද්ධ කිරීමට අවශ්‍ය ආධාර සපයන ලද්දේ අංක 368-A-00-04-00042 දරණ ප්‍රදානය යටතේ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජනපද නියෝජිතායතනය (USAID) හරහා ජාත්‍යන්තර කටයුතු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතනය (NDI) විසිනි. මෙහි ප්‍රකාශිත අදහස් කර්තෘවරුන්ගේ අදහස් වන අතර USAID හෝ NDI සංවිධානවල අදහස් අවශ්‍යයෙන්ම ඒ කුමක් පිළිබිඹු වන බව නොසැලකිය යුතුය.

හැඳින්වීම

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයන් සඳහා පදනම සැපයෙන්නේ සාධාරණ වූත් විවෘත වූත් මැතිවරණ ක්‍රමයක් මගිනි. ප්‍රවණ්ඩත්වයෙන් හෝ බියගැන්වීම් වලින් තොරව පැවැත්වෙන මැතිවරණ මගින් මහජන මතය පිළිබිඹු වන අතරම, එවැනි මැතිවරණ ආයතන තුළින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන ශක්තිමත් වනු පමණක් නොව, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාදාමයන්ට සහභාගීවීමට මහජනයා දිරිමත් වෙති. ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෑත කාලයේ දී පවත්වන ලද මැතිවරණ නිදහස් හා සාධාරණ බවට දේශීය හා ජාත්‍යන්තර නිලධාරීන් විසින් නිගමනය කරන ලද වුවත්, වෙනස්කම්වලට භාජනය විය යුතු බොහෝ අංගයන් මැතිවරණ ක්‍රමය තුළ තවමත් ඇත. නිදසුන් කිහිපයක් දක්වුව හොත්, දේශපාන ක්ෂේත්‍රය තුළ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රමාණවත් නොවේ; පරාජිත ඡන්ද අපේක්ෂකයන්හට ජාතික ලයිස්තුව මගින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් වීමේ අවස්ථාව තවමත් ඇත; රැකියා සඳහා විදේශගතව සිටින දස දහස් සංඛ්‍යාත පුරවැසියන්ගේ ඡන්දය දීමේ අයිතිවාසිකම් තවමත් අහිමි වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් සඳහා ප්‍රබල ජනමතයක් ගොඩනැගෙමින් තිබෙන මෙම මොහොතේ දී මැතිවරණ ක්‍රමය සංශෝධනය සඳහා නිශ්චිත සැලැස්මක් සුදානම් කිරීමේ අවශ්‍යතාව ද තීරණාත්මක ලෙස වැදගත් වේ. එම ප්‍රතිසංස්කරණයන් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පදනම කෙරෙහි ඉමහත් බලපෑමක් ඇති කරන නිසාත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය මහජනයා තුළින්ම ආරම්භ වන නිසාත්, මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන්ගේ අදහස් උදහස් හා පර්යාදර්ශ නියෝජන කළ යුතු වේ.

එවැනි පුළුල් අදහස් හුවමාරුවක් තුළින් ප්‍රායෝගික ප්‍රතිසංස්කරණයන් සඳහා යෝග්‍ය පසුබිමක් සුදානම් කිරීමේ අරමුණෙන් විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය (CPA), මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (CMEV), නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණයන් සඳහා වූ ජනතා ක්‍රියාකාරීත්වය (PAFFREL), කාන්තාව හා ජනමාධ්‍ය සාමූහිකය සහ ජාතික සාම මණ්ඩලය (NPC) විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රමය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිළිබඳ සංවාදයක් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම කාර්යභාරය සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍යමය දායකත්වය ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතනය (NDI) හා එක්සත් ජනපද ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන නියෝජිතායතනය (USAID) විසින් සපයන ලදී. මෙම සංවාදය මගින් විවිධ අදහස් හුවමාරු කරගැනීමේ දිරිමත් කරන ලද අතර රට පුරාම විසිරී සිටින සහභාගිකරුවන් වෙතින් මැතිවරණ ක්‍රමය ප්‍රතිසංස්කරණය පිළිබඳ යෝජනා හා එම යෝජනා සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපාය මාර්ගයන් පිළිබඳ වූ ද නිර්දේශයන් ලබා ගන්නා ලදී. මෙම සහභාගිකරුවන් අතර දේශපාලන නායකයන්, ආගමික නායකයන්, කාන්තා සංවිධාන, ව්‍යාපාරික හවුල් හා විවිධ සංස්කෘතික හා ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වල නියෝජිතයෝ ද වූහ. මෙම කණ්ඩායම්වලින් ලබාගත් වාර්තාවන්ට අමතරව, මෙම සංවාදය සඳහා මැතිවරණ පිළිබඳ පොලිස් ලේකම් කාර්යාලයේ නියෝජිතයන්ගේ හා මැතිවරණ කොමසාරිස් දයානන්ද දිසානායක මහතාගේ දායකත්වය ද ලැබුණි.

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වන නිර්දේශ සහ මූලෝපායයන් පිළිබඳව වූ සාකච්ඡාවන්ට දේශපාලන පක්ෂ, පිවිල් සංවිධාන, රජය සහ ආගමික සහ සුළු ජන කණ්ඩායම් ආදිය නියෝජනය කරමින් 900 ක් පමණ වූ පිරිසක් සාකච්ඡාවට සහභාගී විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්වන ලද ඉතාම මෑත කාලීන මැතිවරණයේ දී ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියා හා බිය වැද්දීම් කැපී පෙනෙන ලෙසකින් අඩු වූ බව පෙනේ. මෙය දිරිගන්වන සුළු වර්ධනයක් වන නමුත් මැතිවරණ ක්‍රියාදාමයට බාධා පමුණුවන මූලික ප්‍රශ්න සමහරක් මැතිවරණ ක්‍රමය තුළ තවමත් දක්නට ඇත. මෙම ප්‍රශ්න හඳුනාගත් දේශපාලන පක්ෂ ගණනාවක්ම මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා තම මැතිවරණ ප්‍රකාශනවල අඩංගු කර ඇත. මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියා අඩුවීම තුළින් මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට යෝග්‍ය පරිසරයක් බිහිවීම එම සංශෝධනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සුදුසු අවස්ථාවක් ඇති කරයි. තවද, ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය දේශපාලන කරලිය තුළට නැවත වරක් ප්‍රවේශ වීම නිසා, මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයන් ද අප්‍රමාදව සිදුවිය යුතු බව පිළිගැනේ. එහෙයින්, ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රමය වැඩිදියුණු කොට, එමගින් මෙරට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තවත් ඉදිරියට ගෙනයාම සඳහා

අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණයන් පිළිබඳව සාකච්ඡා පවත්වා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට සුදුසු කාලය දැන් එළඹ ඇත.

මැතිවරණ ක්‍රමය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිළිබඳ මෙම සංවාදයට සහභාගි වූ සෑම කණ්ඩායමක්ම ඉතා ස්වාධීන ලෙස හා අනන්‍යතාවයකින් යුතුව තම අදහස් ප්‍රකාශ කළහ. මෙම කණ්ඩායම් සමහර මාතෘකා සම්බන්ධයෙන් විවිධ හා වෙනස් මත දරු නමුත්, ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට අදාළ මූලික යෝජනා ගැන ඔවුන් අතර කැපී පෙනෙන එකඟතාවයක් දක්නට ලැබුණි. එවැනි පුළුල් එකඟතාවයක් තිබූ සමහර මාතෘකාවන් නම්: දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ කාන්තා නියෝජනය වැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය; සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය සංශෝධනය කළ යුතු බව; මැතිවරණ පවත්වන කාලය තුළ නීතියේ බලය නිසි ලෙස ස්ථාපනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව යනාදිය යි. දේශපාලන පක්ෂවල අභ්‍යන්තර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පර්වයන් දිරිමත් කිරීම සඳහා පියවර ගත යුතු වේ. එමගින් එම පක්ෂයන්ගේ විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු වී, වඩාත් සුදුසුකම් සහිත ඡන්ද අපේක්ෂකයන් තෝරාගනු ලැබීමටත්, පක්ෂවල මැතිවරණ ව්‍යාපාර අරමුදල් ලබාගන්නා මාර්ග අනාවරණය කිරීමටත්, මැතිවරණවල දී පක්ෂ විසින් හෝ ඡන්ද අපේක්ෂකයන් විසින් හෝ වංචනික ක්‍රියාවන් කිරීම අවම කිරීමටත් මග සැලසිය යුතුවේ.

මුළු රටපුරා විවිධ දේශපාලන මතිමතාන්තර නියෝජනය කරන කණ්ඩායම් හා පුද්ගලයන් සහභාගි වූ සංවාදයක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සැලකිය හැකි මෙම වාර්තාව වැඩිදුර සාකච්ඡාවන් සහ ක්‍රියාකාරීත්වයන් හී ආරම්භක ලක්ෂ්‍යයක් ලෙස ද සැලකිය හැකිය.

ඓතිහාසික හා දේශපාලනික පසුබිම

නිදහස ලබා ගැනීමෙන් පසු ප්‍රථම නිස් වසර තුළ දී පවත්වන ලද මැතිවරණවල දී අප රට තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලද්දේ වැඩිම ඡන්ද සංඛ්‍යාව ලබා ගන්නා ඡන්ද අපේක්ෂකයා හට මන්ත්‍රීධුර හිමිවීම මත පදනම් වූ ඡන්ද ක්‍රමයයි. මෙම ඡන්ද ක්‍රමය යටතේ ඒක මන්ත්‍රී ඡන්ද කොට්ඨාශවලින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු එක් අයෙක් බැගින් තෝරා පත්කරනු ලැබිණි. එක් එක් ඡන්ද කොට්ඨාශයෙන් වැඩිම ඡන්ද සංඛ්‍යාවක් ලබා ගැනීමෙන් තේරීපත්වන පුද්ගලයන් එම ඡන්ද කොට්ඨාශයන් පාර්ලිමේන්තුව තුළ නියෝජනය කළ මන්ත්‍රීවරුන් බවට පත්වූහ. මෙම ඡන්ද ක්‍රමය සමහර රටවල තවමත් ක්‍රියාත්මක වන නමුත්, එම ක්‍රමයට විරුද්ධව නොයෙක් විවේචනයන් එල්ල වේ. මෙම ක්‍රමය යටතේ ඉතා කුඩා බහුතරයක් ඇති රජයක් පත්විය හැකි බවට පමණක් නොව, සමහර විට, මුළු රට තුළම භාවිත කරන ලද ඡන්ද ප්‍රමාණයෙන් සුළුතර ඡන්ද ප්‍රමාණයක් ලබාගෙන වුව ද පාර්ලිමේන්තුවේ මුළු ආසන සංඛ්‍යාවෙන් විශාල බහුතරයක් හිමිකර ගන්නා රජයක් පත්විය හැකි බවට කෙරෙන විවේචනයන් මෙම ක්‍රමයට විරුද්ධව එල්ල වේ. තවද, මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කයන් බෙදා වෙන් කිරීම ජනවාර්ගික ව්‍යාප්තිය අනුව සිදුකර තිබුණ හොත් මිස, මෙම ක්‍රමය අනුව සුළුතර කොටස්වලට ප්‍රමාණවත් නියෝජනයක් නොලැබේ; මක් නිසාද යත්, ඡන්ද දායකයන්ගේ බහුතර සන්ධානයක් රහිතවම, තම ඡන්ද කොට්ඨාශ තුළ විශාලතම අනු කොටසේ සහාය ලබාගෙන ඡන්ද අපේක්ෂකයන්ට ජයග්‍රහණය කළ හැකි හෙයිනි.

වර්තමාන සමානුපාතික නියෝජන මැතිවරණ ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දෙන ලද්දේ 1978 නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගිනි. සමානුපාතික ඡන්ද ක්‍රමය ප්‍රථම වරට ක්‍රියාත්මක කරන ලද්දේ 1989 (1978 ට පසු පවත්වන ලද ප්‍රථම පාර්ලිමේන්තු මහ මැතිවරණයේ) දීය. වර්තමාන ක්‍රමය යටතේ ජනගහනය අනුව රට මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කවලට බෙදා වෙන් කරනු ලැබ ඇති අතර එක් එක් දේශපාලන පක්ෂය එක් එක් මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කය සඳහා ඡන්ද අපේක්ෂක ලිපිස්තුවක් බැගින් ඉදිරිපත් කරයි. එක් එක් ඡන්ද දායකයා තමා කැමති එක් පක්ෂයකට ඡන්ද ප්‍රකාශ කිරීමට අමතරව, එම පක්ෂ විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ඡන්ද අපේක්ෂක ලිපිස්තුවේ අපේක්ෂකයන් වෙත තම මනාපය සඳහන් කරයි. මෙසේ, ජයග්‍රහණ මන්ත්‍රීවරුන් තෝරාගනු ලබන්නේ ඔවුන් ලබා ගන්නා මනාප

සංඛ්‍යාව අනුවය. මෙම ක්‍රමය යටතේ සුළුතර කොටස් නියෝජනය සතුටුදායක ලෙසට සිදුවන අතර, එක් එක් මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කය තුළ විශාලම ඡන්ද ප්‍රතිශතය ලබා ගන්නා දේශපාලන පක්ෂයට එම දිස්ත්‍රික්කය සඳහා අමතර (“බෝනස්”) ආසනයක් හිමිවීම නිසා, මෙම සමානුපාතික ඡන්ද ක්‍රමයේ සමානුපාතිකභාවය යම් ප්‍රමාණයකට දුර්වල කරනු ලැබ ඇත. මෙම “බෝනස්” ආසන සඳහා ඒ ඒ පක්ෂයේ දිස්ත්‍රික් ලිස්තුවෙන් පත් කිරීම කරනු ලැබේ. තවද, ඒ ඒ පක්ෂවල ජාතික ලිස්තුවලින් ආසන 29 ක් සඳහා මන්ත්‍රීවරු එක් එක් පක්ෂය මුළු දිවයින පුරා ලබා ගන්නා මුළු ඡන්ද ප්‍රමාණය අනුව තෝරා පත් කරනු ලැබේ. මෙරට විශාලතම දේශපාලන පක්ෂ දෙක - එක්සත් ජාතික පක්ෂය හා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය - මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයේ අවශ්‍යතාව පිළිගනිමින්, ඒ සඳහා යෝජනාවන් 1994 දී ම ඔවුන්ගේ මැතිවරණ ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කර තිබිණි. නොයෙක් සිවිල් සමාජ, සමිති සමාගම්වල මෙහෙයවීම යටතේ මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා වාද විවාදයට භාජන කරන ලද නමුත්, මැතිවරණ පද්ධතිය ඇත්තවශයෙන්ම කුමන අන්දමින් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතුදැයි විවිධ දේශපාලන පක්ෂ අතර එතරම් එකඟතාවයක් දක්නට නොමැත.

1978 න් පසු සිදුකරන ලද ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ වෙනස් සංශෝධනයන්ගේ හා වෙනස් රාජ්‍ය ව්‍යුහමය වෙනස්කම්වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මැතිවරණ ක්‍රමයේ වැදගත් වෙනස්කම් කිහිපයක් සිදුවිය. මේවා අතර ප්‍රධානතම වෙනස නම් සමානුපාතික ඡන්ද ක්‍රමය යටතේ දේශපාලන පක්ෂ සඳහා නියම කරන ලද කපා හැරීමේ ලක්ෂ්‍යය 14 වන සංශෝධනය මගින් වෙනස් කරනු ලැබූ, පසුව, 15 වන සංශෝධනය මගින් 5% වශයෙන් නියම කරනු ලැබීමයි. මීට අමතරව, අණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනය මගින් පිහිටු වන ලද පළාත් සභා සඳහා සමානුපාතික ඡන්ද ක්‍රමය 1988 පළාත් සභා මැතිවරණ ආඥා පනත මගින් හඳුන්වා දෙන ලදී. මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන මැතිවරණ ක්‍රමය සමස්ත වශයෙන් 1978 ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාව විසින් ස්ථාපිත කරන ලද නමුත්, ඉන් පසුව සිදුකෙරුණු සංශෝධනයන් හා නව ආඥා පනත් මගින් එය යම් ප්‍රමාණයක වෙනස්වීම්වලට හා පුළුල් කිරීම්වලට භාජනය වී ඇත. පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ ක්‍රමය සංශෝධනය කිරීම සඳහා ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කළ යුතු නමුත්, සමහර වෙනස් කිරීම් නම් දැනට පවත්නා නීති වෙනස් කිරීම තුළින් පමණක් සිදුකළ හැක.

අදහස් විමසා බැලීමේ ක්‍රියාවලිය

ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා නිර්දේශ

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව නිර්දේශයන් සම්පාදනය කිරීමේ මූලික සංවාදය සඳහා පුද්ගලයන් 200 කට අධික සංඛ්‍යාවක් සෘජුවම සහභාගි වූ අතර එම නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු උපායමාර්ගයන් ගැන අදහස් සාකච්ඡා කිරීමට පුද්ගලයෝ 600 ට අධික සංඛ්‍යාවක් සහභාගි වූහ. ප්‍රතිසංස්කරණ නිර්දේශයන් ගැන මූලික වශයෙන් පවත්වන ලද සංවාද සැසිවාර පැඟරල් සංවිධානය, කාන්තාව හා ජනමාධ්‍ය සාමූහිකය හා ජාතික සාම මණ්ඩලය විසින් කැඳවනු ලැබ 2004 වසරේ මැයි මාසය මුළුල්ලේ පවත්වන ලදී. විද්වත් වෘත්තිකයන් සමග ගාල්ලේ දීත්, ආගමික නායකයන් සමග හලාවත දීත්, ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයන් සමග මහනුවර දීත් සහ සිවිල් සමාජ සංවිධාන හා ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවේ නියෝජිතයන් සමග කොළඹ දීත් පැඟරල් සංවිධානය සංවාද සැසිවාර 04 ක් පවත්වන ලදී. කාන්තාව හා මාධ්‍ය සාමූහිකය ද සංවාද සැසි පැවැත්වූයේ 2004 වසරේ මැයි මාසයේ දීය. මේ සඳහා රටපුරා විසිරී ඇති සමිති සමාගම්වල කාන්තා නියෝජිතවරියන් වෙත ආරාධනය කෙරිනි. 2003 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මෙම සාමූහිකය විසින් මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තු විශේෂ කාරක සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද නිර්දේශයන් ද මෙම සංවාද සාකච්ඡාවල දී අවධානයට ලක් කරන ලදී. ජාතික සාම මණ්ඩලය ද ඉන්දියානු සම්භවයක් සහිත උපිඩ ජාතිකයන් සමග කොළඹ දී සාකච්ඡා පැවැත්වූයේ ය. ඉහත සඳහන් සංවිධානයන් තුනම ඔවුනොවුන්ගේ වාර්තා අවසන් ජාතික සම්මේලනයක් වෙත ඉදිරිපත් කළේය. මනා සහභාගිත්වයක් තිබූ එම ජාතික

සම්මේලනය විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය හා මැතිවරණ ප්‍රවණධක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය විසින් සංවිධානය කරනු ලැබ 2004 වසරේ මැයි 30 වන දා කොළඹ දී පැවැත්විණි.

මෙම අවසාන ජාතික සම්මේලනයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් සිදුවූයේ ඊට පෙර පවත්වන ලද වටමේස සාකච්ඡාවලට සහභාගි වූ නියෝජිතයන් විසින් වාර්තා ඉදිරිපත් කරනු ලැබීමයි. ඊට අමතරව, මැතිවරණ කොමසාරිස් දයානන්ද දිසානායක හා පොලිස් මැතිවරණ කාර්යාංශයේ නියෝජ්‍ය පොලිස්පති ගාමිණී නවරත්න මහතා ද තම තමන්ගේ අදහස් මෙහි දී ප්‍රකාශ කර සිටියහ. තවද, මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයන් සම්බන්ධයෙන් මාර්ග ආයතනය විසින් ගම්බද ප්‍රදේශවල පවත්වන ලද සමීක්ෂණවලින් ලබාගත් මහජන අදහස් පිළිබඳ මූලික තොරතුරු ද මෙම ජාතික සම්මේලනය වෙත ඉදිරිපත් කෙරිණි. රජයේ සේවා නිදහස් වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය (COPSITU) විසින් මැතිවරණ කාර්ය මණ්ඩල නිලධාරීන් අතර පවත්වන ලද සමීක්ෂණයක වාර්තාවක් ද සහාගත කරන ලදී. මෙසේ ඉදිරිපත් කරන ලද විවිධ අදහස් පිළිබඳ ගැලපීම් සහිත සමාලෝචනයක් ආරාධිත විශේෂ කමිකයන් විසින් කරන ලදී. විවිධ මැතිවරණ ක්‍රම පිළිබඳ සන්සන්දනයක් සහ ශ්‍රී ලංකාවට එම විවිධ ක්‍රම අතුරින් වෙනස්කම් සඳහා තෝරාගත හැකි පොදු ක්ෂේත්‍රයන් වර්ධනය කිරීම ගැන කණ්ඩායම් සාකච්ඡාවක් අවසානයේ දී පැවැත්විණි.

මැයි 30 වන දින පවත්වන ලද සම්මේලනය වෙත කරුණු ඉදිරිපත් කළ එක් එක් කණ්ඩායම් විසින් මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා නිර්දේශ මාලාවක් බැගින් නිකුත් කරන ලදී. සංවාද සාකච්ඡා වටවල දී ඉදිරිපත් කෙරුණු අදහස් මත පදනම් වූ පැහැදිලි නිර්දේශයන් 13 ක් ක්‍රියාවට නැගීම සඳහා තෝරාගන්නා ලද අතර, තවදුරටත් මත විමසා බැලීම හා සලකා බැලීම සඳහා අමතර මාතෘකා හතරක් හඳුනා ගන්නා ලදී. (මේ පිළිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා මතු සඳහන් “නිර්දේශ” බලන්න).

ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග

ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රථම පියවරේ දී පවත්වන ලද වටමේස සාකච්ඡා තුළින් මතු වූ නිර්දේශයන් පදනම් වශයෙන් සලකා ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීමට අදාළ බලධාරීන් පෙළඹවීම සඳහා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු උපායමාර්ග සලකා බැලීමට තවත් සාකච්ඡා මාලාවක් පරුෂ පාර්ශවයන් අතර පැවැත් වියයුතු බවට තීරණය කරන ලදී.

තවදුරටත් සාකච්ඡා පැවැත්විය යුතු බවට කරන ලද මෙම ඉල්ලීම්වලට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් පැර්ලේ සංවිධානයේ මෙහෙයවීම යටතේ මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ උපායමාර්ග පිළිබඳ සාකච්ඡා වට කිහිපයක් 2004 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා පැවැත්විණි. මෙම සාකච්ඡා වටවලට සහභාගි වූ අය අතර ආගමික පුජකවරුන්, දේශපාලනඥයන්, විශ්‍රාමික හා සේවයේ නියුක්ත රජයේ සේවකයන්, සිවිල් සමාජ සංවිධානවල ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයන් හා ප්‍රජා නායකයන් ද වූ හ. දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් වටමේස සාකච්ඡා 12 ද පළාත් මට්ටමින් වටමේස සාකච්ඡා 04 ක් ද¹ පැවැත් වූහු අතර

¹ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සහභාගි වූ සංවිධාන අතරට පහත දක්වන ඒවා ද අයත් විය. ජාතික ජනවාර්ගික සමගි පදනම-අම්පාර; මානව හිමිකම් පදනම-මොණරාගල; සර්වෝදය-හම්බන්තොට; මානව හිමිකම් සුරැකීමේ පුරවැසි කමිටුව-මාතර; මානව හා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික අයිතීන් සුරැකීමේ පෙරමුණ-රත්නපුර; මානව සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය-කැගල්ල; සාමදීප සමාජ කේන්ද්‍රය-අනුරාධපුර; සෙවෝ (SEVO) පදනම-මඩකලපුව; උච්ච කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන පදනම-බදුල්ල; මානව හිමිකම් සංවිධානය-කුරුණෑගල; සර්වෝදය-පොළොන්නරුව; වාචකවචේරි වාණිජ මණ්ඩලය-යාපනය. පළාත් මට්ටමේ අදහස් විමසීම් පවත්වන ලද්දේ එක්සත් පාසැල් සංවිධානය, මාතලේ (මධ්‍යම පළාත); සර්වෝදය, වවුනියාව (උතුරු පළාත); මානව හිමිකම් සංවිධානය, ගාල්ල (දකුණු පළාත); පැර්ලේ, කොළඹ (බස්නාහිර පළාත).

එවා අවසානයේ දී 2004 නොවැම්බර් 14 වන දින කොළඹ දී ජාතික මට්ටමේ මහ සම්මේලනයක් පවත්වන ලදී.

එක් එක් කණ්ඩායම වෙන් වෙන් වශයෙන් සාකච්ඡා පැවැත් වූ නමුත් හා සමහර විශේෂ නිර්දේශයන් පිළිබඳව නොඑකඟතාවයන් තිබුණ ද ඉහත නිර්දේශයන් මෙම සාකච්ඡා ක්‍රියාදාමයේ කුටුප්‍රාප්තිය වන අතර වටමේස සාකච්ඡාවන්හි දී සහ ජාතික සම්මන්ත්‍රණයන්හි දී, සිදුකළ යුතු වෙනස්කම් පිළිබඳව ප්‍රකාශ වූ අදහස් හී පුළුල් එකඟතාවය පිළිබිඹු කරයි. මෙම නිර්දේශයන් අදාළ ක්ෂේත්‍ර අනුව පහත සඳහන් ලෙස වර්ග කර ඇත. මැතිවරණ ක්‍රමය, දේශපාලන පක්ෂ හා ඡන්ද අපේක්ෂකයෝ, කාන්තාවන් හා උෞත නියෝජනය ලක් කණ්ඩායම්, මැතිවරණ හා ඡන්දය දීම, ඡන සන්නිවේදන මාධ්‍යන් සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණය. මෙම නිර්දේශයන් අතර වූ සමහරක් ක්‍රියාවට නැංවීමට සුදානම් නිශ්චිත යෝජනාවන් වන අතර අනෙකුත් ඒවා තවදුරටත් සාකච්ඡාවට භාජනය වියයුතු යෝජනාවන්ය. මේ දෙවර්ගයම වඩා විස්තර සහිතව පහත දැක්වේ.

මෙම දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සාකච්ඡා සඳහා නියෝජිතයෝ 502 ක් හා පළාත් මට්ටමේ සාකච්ඡා සඳහා 161 ක් ද තෝරා ගන්නා ලදහ. මෙම නියෝජිතයන් තෝරා ගන්නා ලද්දේ පැරැර්ල් සංවිධානයේ ප්‍රාදේශීය ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට උපයෝගී කරගන්නා සමිති සමාගම් ජාලයේ සහයෙනි. ජාතික මහ සම්මේලනයට නියෝජිතයන් 148 දෙනෙකු ඇමතිවරුන් තිදෙනෙකු හා පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් දෙදෙනෙකු ඇතුළු දේශපාලනඥයන් නව දෙනෙකු සහභාගි වූහ. එම සහභාගිකයන් අතර කොළඹ පදනම් වූ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල නියෝජිතවරු, ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවේ නියෝජිතයන් හා දිස්ත්‍රික් සහ පළාත් මට්ටමේ උපදේශන සැසිවලට සහභාගි වූවන්ගේ නියෝජිතයෝ ද වූහ.

මෙම සාකච්ඡාවල දී සහභාගිකයන් පහත සඳහන් කරුණු විමර්ශනයට ලක් කළහ: (අ) රාජ්‍යයක් තුළ ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක කාර්යභාරය; (ආ) මැතිවරණ සංශෝධන අවශ්‍යවීමට හේතු; (ඇ) යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය; (ඈ) මැතිවරණ සංශෝධන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්ය පටිපාටිය හා (ඉ) මැතිවරණ සංශෝධනයන්ට අදාළව පුරවැසියන්ගේ පුද්ගලික කාර්යභාරය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල කාර්යභාරය. මෙම පසුබිම සහිතව සම්මේලනයට සහභාගි වූ නියෝජිතයන් කුඩා කණ්ඩායම්වලට බෙදී, මෙම වාර්තාවේ සඳහන් ප්‍රධාන නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කිරීමට අනුගමනය කළයුතු උපායමාර්ග සැලකිල්ලට භාජනය කළහ.

මැතිවරණ සංශෝධනයන් පිළිබඳව වූ න්‍යාය පත්‍රය ක්‍රියාවට නැගීම අරමුණු කරගත් පුරවැසි ක්‍රියාකාරී සැලසුම් පිළිබඳව වැඩිදුරටත් සොයාබැලීම පිණිස වටමේස සාකච්ඡාවක් මාර්ග ආයතනයේ මෙහෙයවීමෙන් 2004 දෙසැම්බර් 15 වන දින කොළඹ දී පවත්වන ලදී.

මැතිවරණ ප්‍රතිසංශෝධනය සඳහා වන නිර්දේශ

මැතිවරණ ප්‍රතිසංශෝධනය සඳහා වන යෝජනා මාලාවක් මැයි 30 වන දින පැවැත් වූ සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගි වූ සෑම කණ්ඩායමක් විසින්ම නිකුත් කරන ලදී. සංවාද ක්‍රියාවලියේ දී ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සංයුක්ත නිර්දේශයන් 13 ක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. වැඩිදුරටත් සැලකිල්ලට ගැනීම සඳහා හා උපදේශනය සඳහා සාකච්ඡා විෂය පථයන් 04 ක් හඳුනා ගන්නා ලදී.

මැතිවරණ ප්‍රතිසංශෝධනය සඳහා වන නිර්දේශ

01. ඡන්දයෙන් පත් කර ගන්නා නියෝජිත තනතුරුවලින් 30% ක් පමණ කාන්තාවන්ට ලබාදීම.
02. මැතිවරණයෙන් පරාජය වූ අපේක්ෂකයන්ට ජාතික ලයිස්තුවෙන් මන්ත්‍රීවරුන් ලෙස පාර්ලිමේන්තුවට පැමිණීම වැළැක්වීම සඳහා නීතියක් හඳුන්වා දීම.
03. මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කරන ලද අපේක්ෂකයන්හට තහංචි පැනවීමට සහ අවශ්‍ය විටක දී අපේක්ෂකත්වය අවලංගු කිරීමට මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාට හෝ මැතිවරණ කොමිසමට බලතල ලබාදීම.
04. මැතිවරණයන් ආරම්භ කිරීමට පෙර අපේක්ෂකයන්ගේ වත්කම් හෙලි කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කිරීම.
05. දේශපාලන පක්ෂ හා අපේක්ෂකයන් විසින් මැතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරය සඳහා කරන ලද වියදම් පිළිබඳ වාර්තා තබා ගැනීම සහ මහජනතාවට දැනගැනීමට සැලැස් වීම හෝ ස්වාධීන ගිණුම් පරීක්ෂක නිලධාරියෙකු මගින් පරීක්ෂා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කිරීම.
06. අපේක්ෂකයන් සහ පක්ෂ විසින් මැතිවරණයන් සඳහා කරන වියදම් සීමාවකට ලක් කිරීම.
07. මැතිවරණයකටම පෙර අපක්ෂපාතීත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා මැතිවරණ කොමිසමට හෝ එය මගින් පත් කරන ලද නිසි බලධරයෙකුට විදුහත් මාධ්‍ය (රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික) සුපරීක්ෂණය භාර කිරීම.
08. ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය උල්ලංඝනය කරන ලද සහ යහ පාලනයට අදාළ ප්‍රතිමාන නොසලකා හරින ලද නියෝජිතයන්ගේ තනතුරු අත්හිටුවීම සඳහා ඡන්ද දායකයන්ට ඉඩ සලසන යාන්ත්‍රණයක් නිර්මාණය කිරීම.
09. දේශපාලන පරමාර්ථ වෙනුවෙන් මැතිවරණ දිනයන්වල අයුතු වෙනස්කම් සිදු කිරීම වැළැක්වීම සඳහා මැතිවරණ පැවැත් වියයුතු නියමිත නිශ්චිත දින වෙන් කිරීම.
10. අපරාධවලට සම්බන්ධ අපේක්ෂකයන්ට එරෙහිව වර්ථමානයේ පවතින නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එම නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදුවන බව මහජනතාවට පෙනීම සහතික කිරීමට පියවර ගැනීම.
11. මැතිවරණ හෝ ඡන්ද බල ප්‍රදේශයේ සීමාවන් සුළු ජන කොටස්වලට අහිතකර ලෙස බලපාන අයුරින් (ඡන්දය භාවිත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී සුළු ජාතීන් කණ්ඩායම් දෙකකට වෙන් කිරීම ආදී වශයෙන්).
12. විදේශීය රටවල ජීවත් වන හෝ මැතිවරණ දිනයේ දී ඡන්ද පාවිච්චි කිරීම සඳහා ඡන්ද මධ්‍යස්ථානවලට ළඟා විය නොහැකි අයගේ ඡන්ද පාවිච්චි කිරීමේ අයිතිය තහවුරු කිරීම සඳහා වැඩි දියුණු කරන ලද තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමයක් සහ පුර්ව ඡන්ද ක්‍රියාවලින් ඇති කිරීම.
13. ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17 වන සංශෝධනයට අනුව මැතිවරණ කොමිසම ස්ථාපිත කිරීම.

තවදුරටත් සාකච්ඡාවට ලක් වියයුතු කරුණු

1. සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය (PR) හා සරල බහුතර නියෝජන ක්‍රමය (FPP) අතර සුදුසු සම මිශ්‍රණයකින් යුත් උචිත ඡන්ද ක්‍රමයක් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට සහ එවැන්නක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට රාජ්‍ය ක්‍රියාකාරීන් වෙතින් බරපතල කැපවීමක් ලබා ගැනීම. මෙම ක්‍රමය මගින් මැතිවරණ කොට්ඨාශ නියෝජනයට ඉඩ සැලසිය යුතු අතර මහජන කැමැත්තට අනුව පාර්ලිමේන්තුවේ ආසන බෙදීමේදී තහවුරු විය යුතුය. අපේක්ෂකයන්ගේ ලයිස්තුව විවෘත එකක් විය යුතු ද නො එසේනම් සංවෘත එකක් විය යුතු ද යන්න පිළිබඳව, ප්‍රාදේශීය පක්ෂ හා ස්වාධීන අපේක්ෂකයන් පිළිබඳව කටයුතු කළ යුත්තේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව හා මෙම ක්‍රමය යොදාගත හැක්කේ රාජ්‍ය පාලන යන්ත්‍රණයේ කුමන මට්ටම්වලට ද යනා දී කරුණු (උදාහරණ: ජාතික මට්ටමේ මැතිවරණ, පළාත් මට්ටමේ මැතිවරණ හා පළාත් පාලන මැතිවරණ ආදී වශයෙන්) විශේෂිත ප්‍රවේශ සාකච්ඡාවට ඇතුළත් විය යුතුය.
2. අපේක්ෂකයන් ලෙස දේශපාලන පක්ෂවලින් කාන්තා නියෝජනය ශක්තිමත් කිරීම සහ මූල්‍යමය පහසුකම් ලබාදීම හා අනෙකුත් පහසුකම් ලබා දීම ආදී ක්‍රම මගින් මෙම ක්‍රියාවලිය දිරිමත් කළහැකි ආකාරය විමසා බැලීම.
3. සුදුසුකම් ලත් සියලුම ඡන්ද දායකයින්ගේ ජාතික හැඳුනුම් පත් ලබා දීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා ජාතික මට්ටමේ උත්සාහයක් සංවිධානය කිරීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම.
4. ව්‍යවස්ථා වෙනසක් සඳහා ඇති හැකියාවන් සලකා බැලීම හා ඒ සඳහා එක් තනතුරකට කේන්ද්‍රගත වී ඇති විධායක බලතල බෙදා හැරීම සහ ද්වි මාණ්ඩලික ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යුහයක් නිර්මාණය කිරීම වැනි ක්‍රම හඳුන්වා දීම.

මැතිවරණ ක්‍රමය

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේ හරය වන්නේ ඡන්ද විමසීමෙහි හා නියෝජනයෙහි සෘජු සංශෝධනයන් ය. සම්මේලනයේ සෑම ඉදිරිපත් කිරීමක් මගින්ම මෙම ක්‍රමයෙහි සිදුවිය යුතු යම් ආකාරයක වෙනසක් දැක්විණි. සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය සහ වැඩිම ඡන්ද සංඛ්‍යාව ලබා ගන්නා ඡන්ද අපේක්ෂකයා හට මැතිවරණ කොට්ඨාශයේ ජයග්‍රහණය හිමිවීමේ ක්‍රමය ඒකාබද්ධ කර සකසා ගත් මිශ්‍ර ඡන්ද ක්‍රමයක් මීට පෙර ද ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජනා වී තිබිණි. මෙම යෝජනාව සඳහා ඉතා පුළුල් අනුමැතියක් වටමේස සාකච්ඡා නියෝජකයන් වෙතින් ලැබුණි. මෙම ක්‍රමයන් දෙක ඒකාබද්ධ කිරීමෙන්, මහජන කැමැත්ත වඩාත් නිවැරදි ලෙස නියෝජනය කරන අතරම ඡන්දයෙන් තෝරාපත් වන නියෝජිතයන් තමන්ගේ භූගෝලීය මැතිවරණ කොට්ඨාශ වෙත වගකිය යුතුවූත්, ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුවූත් මැතිවරණ ක්‍රමයක් බිහි වේ. මෙවැනි මිශ්‍ර ඡන්ද ක්‍රම ලෝකයේ වෙනත් රටවල සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ. දෙවර්ගයේම ඡන්ද ක්‍රමවල වඩාත් යහපත් අංගයන්ගේ වාසිය මෙම මිශ්‍ර ඡන්ද ක්‍රමය තුළින් ලබාගත හැකිබව පෙනේ. මේ අතින් සලකා බලන විට, ජර්මනියේ ක්‍රියාත්මක වන ඡන්ද ක්‍රමය යටතේ ඡන්දය දිනයේ දී එක් එක් ඡන්ද දායකයා හට ඡන්ද පත්‍රිකා දෙකක් බැගින් දෙනු ලැබේ. මින් එක් ඡන්දයක් ප්‍රාදේශීය මැතිවරණ කොට්ඨාශයක ඡන්ද අපේක්ෂකයකු වෙත දියයුතු වේ. අනෙක් ඡන්දය ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන පක්ෂයකට දියයුතු වේ. එක් එක් පක්ෂයට ලැබෙන මුළු ඡන්ද ප්‍රමාණය අනුව ව්‍යවස්ථාදායකයේ මුළු ආසන සංඛ්‍යාවෙන් ඒ ඒ පක්ෂයට ලැබෙන ආසන සංඛ්‍යාව තීරණය වේ. ප්‍රාදේශීය මැතිවරණ කොට්ඨාශ මට්ටමේ දී ජයග්‍රාහක අපේක්ෂකයා වශයෙන් තෝරාපත් කෙරෙන්නේ අදාළ මැතිවරණ කොට්ඨාශයේ වැඩිම ඡන්ද සංඛ්‍යාව ලබාගන්නා අපේක්ෂකයා යි. සියලුම මැතිවරණ කොට්ඨාශ මෙලෙසින් නිගමනය වූ පසු, ජාතික මට්ටමේ දී එක් එක් පක්ෂය ලබාගත් ඡන්ද ප්‍රමාණයට සමානුපාතිකව ඒ ඒ පක්ෂය සඳහා අමතර ආසන වෙන් කරනු ලැබේ. මේ ක්‍රමය අනුව සමහර මන්ත්‍රීවරුන් භූගෝලීය මැතිවරණ කොට්ඨාශ හා ඒකාබද්ධ වන අතරම, එක් එක් පක්ෂයට තමන් කෙරෙහි ඇති ඡනතා සහයෝගයට සමානුපාතික මුළු ආසන ගණනක් ද හිමි වේ.

“සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය හා පළමුවැන්න ජයග්‍රාහකයා වන ක්‍රමය යන මැතිවරණ ක්‍රම දෙකේ මිශ්‍රණයකින් නිර්මාණය කරගත හැකි ක්‍රමයක් මගින් ඡනතා කැමැත්ත වඩාත් හොඳින් නියෝජනය වන මැතිවරණ ක්‍රමයක් තහවුරු වනු ඇත.”

මෙම මිශ්‍ර ක්‍රමයේ නොයෙක් වාසි තිබෙන නමුත්, එය සියලුම ප්‍රශ්නවලට විසඳුමක් ලබා නොදෙයි. යම් නිශ්චිත ප්‍රතිසංස්කරණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර, යෝජිත මිශ්‍ර ක්‍රමයේ වාසි ගැන ඇති පොදු සම්මුතියෙන් ඔබ්බට ගොස් එවැනි ක්‍රමයක් ශ්‍රී ලංකාවට උපරිම ලෙස යෝග්‍ය වන පරිදි සකසා ගත හැක්කේ කෙසේදැයි ඉතා පරික්ෂාකාරී ලෙස සැලකිල්ලට භාජනය කළ යුතුවේ. සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය හා ප්‍රථමයාට ආසනය හිමිවීමේ ක්‍රමය අතර සමතුලිතය ඉතා සියුම්ය. එහෙයින් එම මිශ්‍ර ක්‍රමය වෙනත් රටවලින් ගෙන අවිචාරවත් ලෙස මෙහි ක්‍රියාත්මක කිරීම නුවණට හුරු නොවේ. ශ්‍රී ලංකාවට යෝග්‍ය වන නිශ්චිත මිශ්‍ර ක්‍රමය කුමක් දැයි තීරණය කිරීමට නම්, ඇප කැපවීමෙන් කටයුතු කරන රජයේ ක්‍රියාකරුවන්, පොදු ජනයා හා සිවිල් සමාජ සංවිධාන අතර අවංක අදහස් හුවමාරුවක් සිදුවිය යුතුය. ප්‍රාදේශීය මැතිවරණ “ප්‍රථමයා ජයග්‍රාහකයා” වන ක්‍රමය යටතේ පමණක් පැවැත් විය යුතුද? එසේ නැත්නම්, “අඩුව පිරවීමේ” ක්‍රමයක් හෝ වෙනත් ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුද? ජාතික ලයිස්තුව විවෘත විය යුතුද? නැතහොත් සංවෘත විය යුතුද? ප්‍රතිසංස්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර මෙම ප්‍රශ්නවලට නිසි පිළිතුරු සැපයිය යුතුවේ.

ජාතික ලයිස්තුව කෙසේ ප්‍රයෝජනයට ගත යුතුද යන ප්‍රශ්නය වෙන් වශයෙන් ගත්විට වුව ද ඉතා වැදගත් ප්‍රශ්නයකි. ඡන්ද දායකයන් විසින් මැතිවරණයේ දී ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබූ අපේක්ෂකයන් පසුව ජාතික ලයිස්තුව තුළින් මන්ත්‍රීවරුන් ලෙස පත් කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය වටමේස සාකච්ඡා කණ්ඩායම් විසින් තරයේම හෙළා දකින ලදී. සංවෘත ජාතික ලයිස්තුවක් මගින් එම ක්‍රියාමාර්ග නිශ්චිත ලෙස තහනම් කළ යුතුද?, නැතහොත්, විවෘත ජාතික ලයිස්තුවකට ඉඩදිය යුතුද? යන ප්‍රශ්නය සාකච්ඡාවට භාජනය කළ යුතු

වැදගත් මාතෘකාවකි. මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමුවිය යුත්තේ ජාතික ලයිස්තු ක්‍රමය මගින් මහජන මතයට පිටුපෑමට ඉඩකඩක් සලසා දීම වැළැක්වීම වෙතය.

ජාතික ලයිස්තු ක්‍රමය අපයෝජනය කළින් මහජන මතය ප්‍රසිද්ධියේම නිග්‍රහයට ලක් කළ හැකි බව සත්‍යය වුව ද, බිය ගැන්වීම් මගින් හා මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීම් කළින් මහජන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම ඉතා සියුම්ව විකෘති කිරීම් ඊට කිසිසේත්ම නොදෙවෙනි තත්ත්වයක් වේ. මෙවැනි අවස්ථාවක දී එවැනි මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීම් වැළැක්වීමට ගතහැකි සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයක් නම් එසේ මැතිවරණ නීති කඩකරන නියෝජිතයන්හට දඬුවම් පැමිණවීමේ අවස්ථාවක් ඡන්ද දායකයන්හට ලබා දීමයි. යහපත් පාලන ප්‍රමිතීන් නොසලකා හරින හා ශ්‍රී ලංකාවේ නීති කඩකරන ඡන්දයෙන් තෝරාපත් වූ මහජන නියෝජිතයන් ආපසු කැඳවීමේ ක්‍රමයක් පුරවැසි සහභාගීත්වය කුළින් ඇති කිරීම ජාතික සාම මණ්ඩලයේ වාර්තාවල හා පැරැල් සංවිධානයේ වාර්තාවල නිර්දේශ කර තිබේ.

අවසාන වශයෙන් සඳහන් කළ යුතු තවත් කරුණක් නම්, මැතිවරණ පැවැත් වියයුතු කාලසීමාවන් නිශ්චය ලෙස නියම කිරීම කුළින් මැතිවරණ පවත්වන කාලයන් අයුතු ලෙස වෙනස් කිරීමට පාලක පක්ෂයට ඉඩ නොදීමෙන් සත්‍යය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයක් ඇති කිරීමේ වැදගත්කමය. නිශ්චිත මැතිවරණ දිනයන් නියම කර තිබීම සෑම රටක්ම අනුගමනය කරන ක්‍රමයක් නොවන නමුත්, එක්සත් ජනපදය වැනි සමහර රටවල එම ක්‍රමය මැතිවරණ නීතියේ මූලික අංගයකි. සංවාද සාකච්ඡාවල දී එවැනි නිශ්චිත මැතිවරණ දින නියම කිරීම මගින් මැතිවරණ ක්‍රමයේ නිශ්චිතවම වැඩි දියුණු කිරීමට පක්ෂව විශාල සහයෝගයක් ප්‍රකාශ විය. එවැනි ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කළ හැක්කේ කෙසේදැයි සාකච්ඡා කළ යුතුව තිබෙන නමුත් වර්තමාන ආණ්ඩු ක්‍රමය තුළ වුව ද එවැනි නිශ්චිත මැතිවරණ දිනයන් නියම කොට තිබීම ක්‍රියාත්මක කළ හැකි බවට තොරතුරු රැස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පුරාම පොදු විශ්වාසයක් පැවතුනි.

දේශපාලන පක්ෂ හා ඡන්ද අපේක්ෂකයෝ

මැතිවරණ ක්‍රමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ හදවත ලෙස සැලකුව හොත්, දේශපාලන පක්ෂ හා ඡන්ද අපේක්ෂකයන් එහි ජීව රුධිරය ලෙස සැලකිය යුතුය. දේශපාලන පක්ෂ හා ඒවායේ ඡන්ද අපේක්ෂකයන්ගේ නීති ගරුක බව හා නීත්‍යානුකූල බව පිළිබඳව වන මහජන විශ්වාසය දේශපාලන ක්‍රමය පිළිබඳව වන මහජන විශ්වාසය සහ ඒ හා සම්බන්ධවීමේ ප්‍රවණතාවය වැඩි දියුණු කරයි. එවැනි මහජන විශ්වාසයක් නොතිබුණ හොත් මුළු ආණ්ඩු ක්‍රම පද්ධතියම දුර්වල විය හැක.

මේ බව සැලකිල්ලට යොමු කළ සංවාද සාකච්ඡා සහභාගිකරුවෝ, මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කරන ඡන්ද අපේක්ෂකයන්හට තහංචි පැනවීමේ හෝ අපේක්ෂකත්වය අවලංගු කිරීමේ බලය මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා වෙත දියයුතු බවට පුළුල් ලෙස අනුමැතිය පල කළහ. මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය විසින් හා විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය විසින් සංවිධානය කරන ලද ජාතික සම්මේලනයේ දී ද එම මතයට පක්ෂව කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් ප්‍රකාශ කර සිටියේ එවැනි බලතල මගින් ඡන්ද විමසන මධ්‍යස්ථානවල සිදුවන ප්‍රවණ්ඩකාරී සිදුවීම් බොහෝ සේ අඩුකළ හැකි බවය. අපරාධකාරී ඉතිහාසයක් ඇති අයවලුන්හට මැතිවරණවලට තරඟ කිරීම තහනම් කළ යුතු බවත්, අපරාධකාරීත්වයට අදාළ වර්තමාන නීති පිළිබඳව මහජනයා දනුවත් කළ යුතු බවත්, සහභාගි වූ නියෝජිතයෝ බොහෝ දෙනෙක් ප්‍රකාශ කර සිටියහ. දැනට පවත්නා නීතිරීති යටතේ වුව ද අපරාධකාරී ඉතිහාසයක් සහිත හා මෑත අතීතයේ දී අපරාධකාරී ක්‍රියාවලට වරදකරුවන් කරනු ලැබූ පුද්ගලයන්හට මැතිවරණවලට ඉදිරිපත්වීම

“මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කර ඇති අපේක්ෂකයන්ට තහංචි පැනවීමට හෝ අපේක්ෂකත්වය අවලංගු කිරීමට මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාට බලය පැවරීම මගින් ඡන්ද පොල මධ්‍යස්ථානවල සිදුවන ප්‍රවණ්ඩ සිදුවීම් අවම කරගත හැකිවනු ඇත.”

තහනම් කළ හැකිය; එසේ වුව ද, එවැනි නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කිරීමත්, එම නීති ක්‍රියාත්මක කෙරෙන බව මහජනයා දැන සිටීමත් අවශ්‍ය වේ.

දේශපාලන පක්ෂ තුළ විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කිරීම ද දේශපාලන පද්ධතිය කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය ගොඩනැගීමට හේතු වේ. දේශපාලන පක්ෂ මැතිවරණ ව්‍යාපාර සඳහා අරමුදල් ලබා ගන්නා ක්‍රම ගැනත්, එම අරමුදල් වැය කරන අන්දම ගැනත් කොරක්කුරු මහජනයා වෙත අනාවරණය කෙරේ නම්, එම පක්ෂවල තිබිය යුතු ජනතාව වෙත කිවයුතුභාවය ඉහළ නැංවෙනු ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් අදාළ යෝජනා තුනක් වටමේස සාකච්ඡාවල දී මතු විය. 1. මැතිවරණ ව්‍යාපාරය ඇරඹීමට පෙර අපේක්ෂකයන් තම වත්කම් හෙළිකළ යුතුය; 2. දේශපාලන පක්ෂ හා අපේක්ෂකයන් මැතිවරණ සඳහා කෙරෙන වියදම් හෙළිකළ යුතුය; 3. මැතිවරණ ව්‍යාපාර සඳහා කෙරෙන වියදම්වලට සීමාවන් නියම කළ යුතුය. මෙම කොරක්කුරු මහජනයා වෙත අනාවරණය කළ යුතු ද, නැතහොත් ස්වාධීන මැතිවරණ නිරීක්ෂක නිලධාරියකු වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය ද යන ප්‍රශ්නය තවදුරටත් සාකච්ඡා කළ යුතුවේ. කෙසේවුවත්, එවැනි සාකච්ඡාවක අවශ්‍යතාවය කීරණාත්මක වැදගත්කමකින් යුක්තය.

කාන්තාවෝ හා ප්‍රමාණවත් නියෝජනයක් නොලබන වෙනත් කණ්ඩායම්

සමකාලීන ශ්‍රී ලාංකීය දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ ඉතා බරපතල ප්‍රශ්නවලින් එකක් නම් දේශපාලනයට සහභාගි වන කාන්තාවන් සංඛ්‍යාව බෙහෙවින් අඩුවීමයි. මුළු ජනගහනයෙන් 52% ක් කාන්තාවන් වන නමුත්, පළාත් පාලනයේ හා ජාතික මට්ටමේ දේශපාලනමය නිලතල දරණ කාන්තා සංඛ්‍යාව 1.9% ක් තරම් අඩුය. මැතිවරණ පද්ධතියට ප්‍රවේශවීම දිරිමත් කිරීමට අපොහොසත් වීම හේතුකොටගෙන කාන්තාවෝ මැතිවරණවලට සහභාගි නොවී ඉන් බැහැරව සිටීමට පෙළඹෙති. මෙම අඩුව ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ පද්ධතියේ ව්‍යුහය හෝ දේශපාලන පක්ෂවල ක්‍රියාකාරීත්වය යන සාධක ඉක්මවා සිදු වී ඇති බවක් පෙනෙන්නට තිබෙන නමුත්, මෙම තත්ත්වය එම සාධක දෙකේම බලපෑමෙන් සිදු වී තිබෙන බව කිව යුතුය.

“මැතිවරණ ක්‍රමයට සාධාරණ ප්‍රවේශයක් ලබා ගැනීම දිරිගැන්වීමට අසමත්වීම මගින් ඡන්ද දායකයන් මැතිවරණ ක්‍රමයෙන් තවදුරටත් හුදකලාවීම සහ සහභාගිත්වය අතහැරීම වර්ධනය වනු ඇත.”

මෙම ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් වශයෙන් කාන්තාව හා මාධ්‍ය සාමූහිකය සංවිධානය කළ වටමේස සාකච්ඡාවේ සහභාගිකයන් යෝජනා කළේ ඡන්දයෙන් තෝරාපත් කෙරෙන නිලතලවලට අවම වශයෙන් 30% ක නියෝජනයක් කාන්තාවන්ට ලැබිය යුතු බවට නීතිරීති පැනවිය යුතු බවයි. ස්ත්‍රී - පුරුෂ සමානාත්මතාව සහතික කිරීමට මෙම 30% අවම සීමාව අත්‍යවශ්‍ය බව කාන්තාවන්ගේ තත්ත්වය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කොමිසම ද පිළිගෙන ඇත. තවද, ඡන්දයෙන් තෝරාපත් කෙරෙන නිලතලවලට තරඟ කිරීමට කාන්තාවන් දිරිමත් කිරීමට නම්, (අධ්‍යාපන පහසුකම් උසස් කිරීම, පුහුණුවීමේ අවස්ථා සැලසීම හා කාන්තා අපේක්ෂිකාවන් සඳහා මැතිවරණ අරමුදල් ලබාදීම වැනි) අර්ථවත් පියවර ගත යුතු වේ. පළාත් සභාවලට හා පළාත් පාලන ආයතනවලට ඡන්දයෙන් තෝරාපත් කෙරෙන නිලතලවලට ඉදිරිපත් කෙරෙන අපේක්ෂකයන්ගෙන් 33% ක් කාන්තාවන් විය යුතු බවට නිර්දේශ කෙරෙන යෝජනාවක් කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් මෑතක දී එක ඡන්දයෙන් අනුමත කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ මෙම කරුණු පිළිබඳව සහයෝගය ලබාගැනීමේ සාකච්ඡා පවත්වන ලදුව, ඒ පිළිබඳ නිර්දේශයන් ප්‍රාදේශීය හා ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන නායකයන් වෙත යොමු කරනු ලැබ ඇත.

දේශපාලන පද්ධතිය තුළ සුළු ජන කොටස්වල අදහස් උදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ හැකියාව ප්‍රමාණවත් නොවීම සැලකිය යුතු ප්‍රශ්නයක් බවට පත්ව ඇත. මෙම ප්‍රශ්නයට සරල විසඳුමක් සොයාගත නොහැක. කෙසේ වෙතත්, මෙම තත්ත්වය සමනය කිරීමට නම්, ධනාත්මක හා ප්‍රගතිශීලී පියවර මගින් සුළු ජන විශ්වාසය හා උනන්දුව වැඩි දියුණු කළ යුතුවේ. මේ සඳහා ආරම්භයක් වශයෙන්, මැතිවරණ කොට්ඨාශ බෙදා වෙන කිරීමේදී ප්‍රාදේශීය

ජනගහනයන්ගේ සවභාවික සීමාමායිම් සැලකිල්ලට ගතයුතු බවත්, සුළුජන දේශපාලන අදහස් උදහස් සුළුකොට තැකීම අධෛර්යමත් කළ යුතු බවත්, වැඩසටහනෙහි සහභාගිකයන් යෝජනා කළහ.

මැතිවරණ හා ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම

අප්‍රේල් මාසයේ දී පවත්වන ලද පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය පිළිබඳ තම අත්දැකීම් විස්තර කළ මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා, රාජ්‍ය සේවා නිදහස් වෘත්තීය සමිති සම්මේලනයේ නියෝජිතයන්, කාන්තාව හා මාධ්‍ය සාමූහිකයෙහි නියෝජිතයන් ඇතුළු මැතිවරණයේ නිරීක්ෂකයන් හා සහභාගිකයන් බොහෝ දෙනෙකු සවිස්තරව ප්‍රකාශ කර සිටියේ තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමයේ නොයෙක් අඩුපාඩු තිබූ බවයි. මෙම තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමයේ අඩුපාඩු නිසා ජනගහනයෙන් යම් යම් කොටස්වලට ඡන්ද අයිතිවාසිකම අහිමිවන බව ඔවුහු පෙන්වා දුන්හ. විදේශවල පදිංචි වී සිටින හා විදේශවල රැකියාවල නියුක්තව සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයන් හට තම මවිරටේ දේශපාලනමය තීරණ ගැනීමට සහභාගි විය හැකිවන ලෙස තැපැල් ඡන්ද ක්‍රමය වැඩි දියුණු කළ යුතුය. තවද, ඡන්ද දිනයේ දී ඡන්දය දීම සඳහා කාලය ලබාගත නොහැකි ආකාරයට රැකියාවල යෙදී සිටින අයවරුන්ට ද ඡන්දය භාවිත කළ හැකිවන සේ එම ක්‍රමය සකස් කිරීම ඉතා අවශ්‍යය.

ජාතික හැඳුනුම් පත් භාවිතය තහවුරු කිරීම පිළිබඳ වාද විවාද ශ්‍රී ලංකාව තුළ කාලයක් මුළුල්ලේම පැවතුණි. ඡන්ද වංචා ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් වශයෙනුත්, ඡන්ද සඳහා ලියාපදිංචිවීමේ දී සිදුවන අක්‍රමිකතා වැළැක්වීමටත් ජාතික හැඳුනුම් පත් ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි බවට පොදු විශ්වාසයක් පවතින බව වටමේස සාකච්ඡා සහ මත විමසුම් වාර්තාවලින් පෙනී ගියේය. මින් පසු පැවැත්වෙන මැතිවරණවල දී ඡන්දය දීම සඳහා ජාතික හැඳුනුම් පතක් තිබීම අනිවාර්ය කරන නීතියක් 2004 සැප්තැම්බරයේ දී පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලදී. මෙම කරුණ පිළිබඳව මහජනයා දැනුවත් කිරීමටත්, දේශපාලනඥයන්ගේ සහයෝගය ලබා ගැනීමටත් මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් මාධ්‍ය සහ මත විමසුම් හරහා සාර්ථක ලෙස ක්‍රියා මාර්ග ගනු ලැබිණි. දැනට ඉතිරිව ඇති අභියෝගය නම් සෑම පුරවැසියකු වෙතම ජාතික හැඳුනුම් පතක් නිකුත් කිරීම සහතික කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීමයි.

“2004 සැප්තැම්බර් මස සම්මත කරන ලද පනතක් මගින් අනාගත මැතිවරණවල දී ඡන්දය පාවිච්චි කිරීම සඳහා ජාතික හැඳුනුම් පත අනිවාර්ය කරනු ලැබීය. ...දැන් අප මුහුණ දියයුතු අභියෝගය වන්නේ සුදුසුකම් සහිත සෑම පුරවැසියෙකුටම ජාතික හැඳුනුම් පතක් ලබා ගැනීමට හැකිවන බවට සහතික කිරීමයි.”

ජන සන්නිවේදන මාධ්‍ය

මැතිවරණ කාලයන් තුළ දී මහජනයාහට අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමයේ දක්නට ලැබෙන වැදගත් ලක්ෂණයකි. විකෘති කිරීම්වලින් හා පක්ෂග්‍රාහිත්වයෙන් තොරව තොරතුරු සැපයීම තුළින් ජනසන්නිවේදන මාධ්‍යවලට මැතිවරණයන් හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සම්බන්ධයෙන් වැදගත් මෙහෙවරක් ඉටුකළ හැක. මාධ්‍ය විසින් තොරතුරු පක්ෂග්‍රාහී ලෙස ඉදිරිපත් කෙරේ නම්, එම මෙහෙවර ඉටුනොවේ. මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා වෙත හෝ වෙනත් අධිකාරියක් වෙත මාධ්‍යන් සුපරීක්ෂණයට ලක් කිරීමේ බලතල මැතිවරණ ව්‍යාපාරයට පෙර පැවරිය යුතු බවට වටමේස සාකච්ඡාවල දී යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී. ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහ හත්වන සංශෝධනය අනුව, රජයේ පාලනය යටතේ පවතින ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව හා ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාව අධීක්ෂණයට පමණක් නිසි බලධාරියෙකු පත් කිරීමේ බලය මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා වෙත පැවරී ඇත. මෙම සංශෝධන නීති අර්ථ විවරණය කිරීම මෑත අධිකරණ තීන්දුවලින් සිදුවිය. ඉහත සඳහන් යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විධි විධාන තවදුරටත් ශක්තිමත් වනු ඇත. අළුත් යෝජනා වර්තමාන ව්‍යවස්ථාව යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ද, නැතහොත් ඒ සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා

සංශෝධනයක් අවශ්‍ය ද යන ප්‍රශ්න සලකා බැලීම සඳහා ඒවා මෙම අධිකරණ තීන්දු සහ දහ හත්වන සංශෝධනය සමග ඇගයීමකට ලක්කළ යුතුව තිබේ.

ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ

ඕනෑම මැතිවරණ ක්‍රමයක් දේශපාලන ව්‍යුහය විසින් සපයන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට බාහිරව සලකා බැලිය නොහැකි බව අවසාන වශයෙන් පැහැදිලි වේ. වටමේස සාකච්ඡාවල කේන්ද්‍රීය විෂයක් නොවූ නමුත්, විධායකයේ බලතල අඩු කිරීම ගැනත්, විධායක බලය තනි පුද්ගලයකු වෙත සංකේන්ද්‍රනය නොවිය යුතු බවටත් අදහස් එම සාකච්ඡා වාරවල දී ප්‍රකාශ කරන ලදී. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුක්‍රමයක් තුළ ප්‍රාදේශීය ශුභ සිද්ධිය හා සුළුතර කොටස්වල ශුභ සිද්ධිය සහතික කර ගැනීම සඳහා ද්වි මණ්ඩලීය ව්‍යවස්ථාදායකයක් යෝග්‍ය බවට ද මූලික සාකච්ඡාවල දී අදහස් දක්වන ලදී.

ආගමික නායක නායිකාවන්ගේ සංවාදයට සහභාගිවුවන්

වෘත්තිකයන්ගේ සංවාදයට සහභාගිවුවන්

මැතිවරණ නීති ප්‍රතිසංස්කරණය: ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා මූලෝපායයන් පිළිබඳ ජාතික සම්මේලනය අමතා ගරු බලයක් ඇමති සුසිල් ප්‍රේමජයන්ත් මැතිතුමා සිය දේශනය පවත්වයි - 2004 නොවැම්බර්

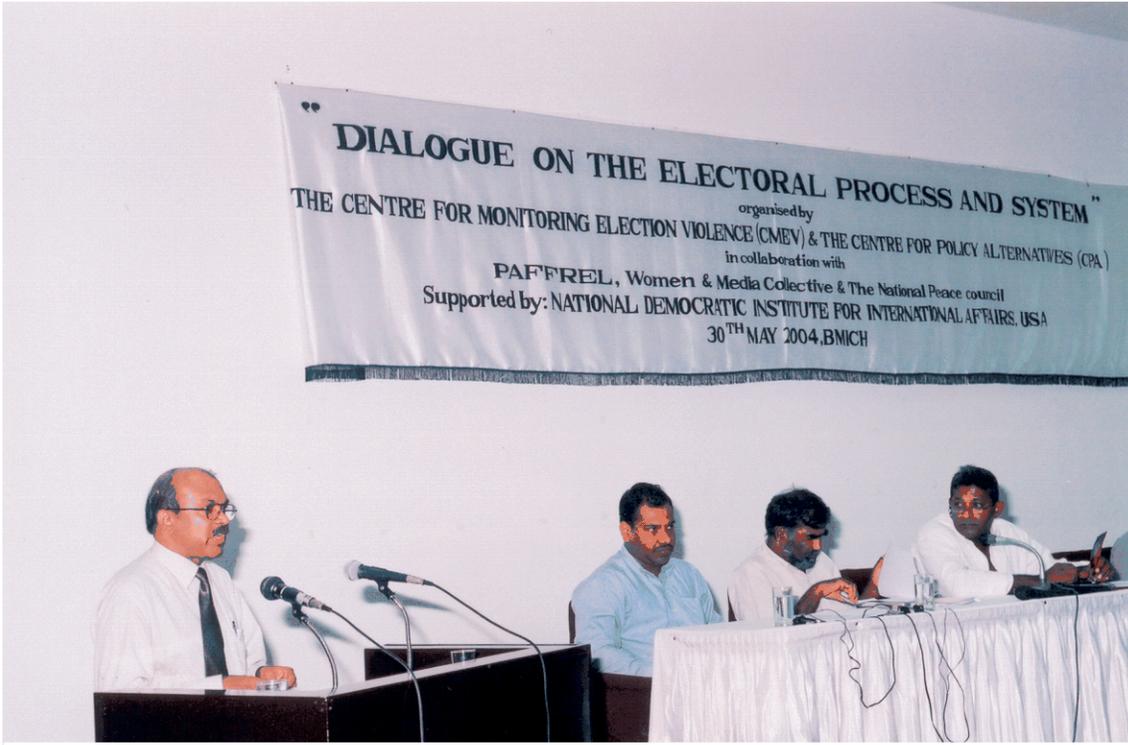
මැතිවරණ නීති ප්‍රතිසංස්කරණය: ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා මූලෝපායයන් පිළිබඳ ජාතික සම්මේලනයට සහභාගි වූ එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ නියෝජ්‍ය නායක කරු ජයසූරිය මැතිතුමා හා පැල්ලේ සංවිධානයේ සභාපති කීංජලි රුද්‍රි මහතා - 2004 නොවැම්බර්

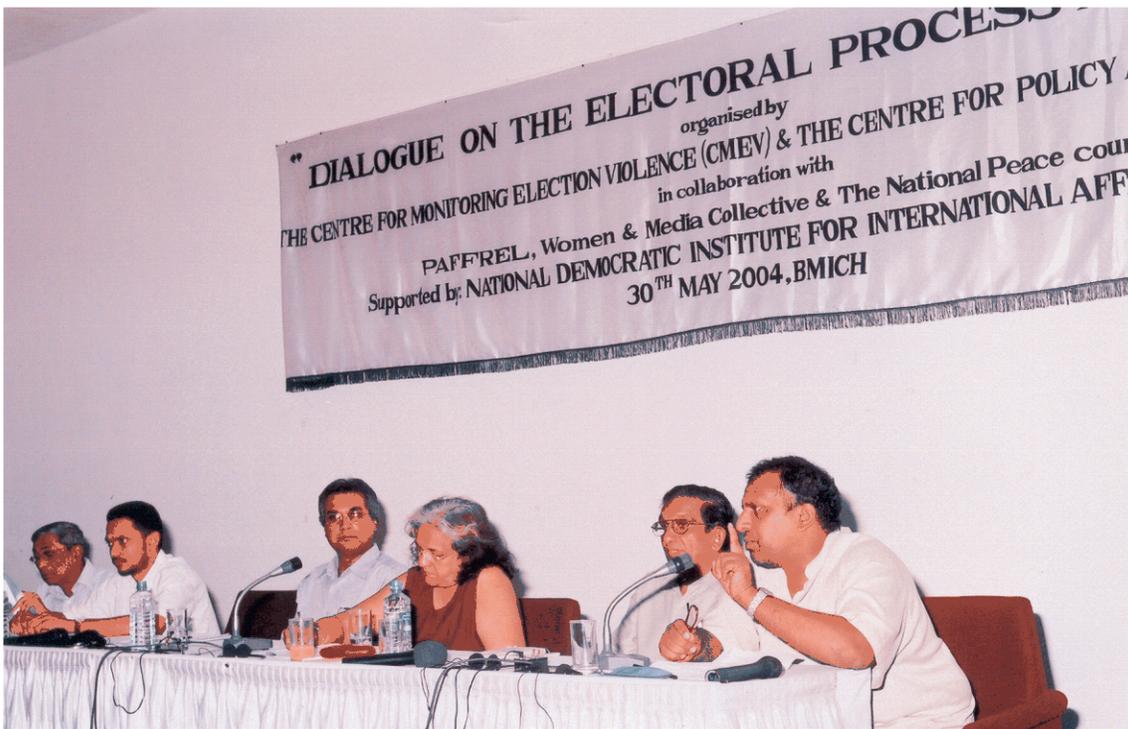
මැතිවරණ ක්‍රියාදාමය හා මැතිවරණ ක්‍රමය පිළිබඳ අවසාන සංවාදයට සහභාගිවූවන් - 2004, මැයි

දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සංවාදයකට සහභාගි වූ පිරිසක්

මැතිවරණ ක්‍රියාදාමය හා මැතිවරණ ක්‍රමය පිළිබඳ අවසාන සංවාදයට සහභාගි වූ මැතිවරණ කොමසාරිස් දයානන්ද දිසානායක මහතා සිය දේශනය පවත්වයි. - 2004, මැයි

මැතිවරණ ක්‍රියාදාමය හා මැතිවරණ ක්‍රමය පිළිබඳ අවසාන සංවාදයට සහභාගි වූ සම්පත්දායක විද්වත් මණ්ඩලය - මැතිවරණ ප්‍රවණිචක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ සම කැඳවුම්කරු/ කාර්යාල හා මාධ්‍ය සාමූහිකයේ සාමාජිකා සුනිලා අබේසේකර මහත්මිය මූලසූත දරමින් - 2004, මැයි

ක්‍රියාකාරීත්ව මූලෝපායයන්

ඉහත සඳහන් නිර්දේශයන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් පසු, එම ප්‍රතිසංස්කරණයන් ක්‍රියාවට නැංවීමේ උපායමාර්ග සලකා බැලීම සඳහා පොදුජන සංවාද සාකච්ඡා ගණනාවක් පැවැත්වූ සංවිධානයේ මෙහෙයවීම යටතේ පවත්වන ලදී. 2004 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා පවත්වන ලද මෙම සාකච්ඡාවල දී නියෝජිතයන් විසින් මැතිවරණ සංශෝධන සඳහා විවිධ මහජන ක්‍රියාකාරීත්වයන් යෝජනා කරන ලදුව ඉන්පසු ක්‍රියාවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා භාරගන්නා ලදී. මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ දීප ව්‍යාප්ත දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් දියත් කරන ලද අතර, දේශපාලන නායකයන් විසින් මේවායේ මූලිකත්වය ගත යුතු බව ද අවධාරණය කරන ලදී. මැතිවරණ සංශෝධන සිදු කිරීම සඳහා සහභාගිකයන් විසින් පහත සඳහන් පියවර ඉටු කිරීමට භාර ගන්නා ලදී.

- **කැපැල් පත් ව්‍යාපාරය:** සෑම සාකච්ඡා වාරයක් අවසානයේ දීම, මැතිවරණ සංශෝධන පිළිබඳව නියෝජිතයන් කුළ අවංක හැඟීමක් තිබේ නම්, තම තමන් හට ඉතා වැදගත් බවට සිතෙන සංශෝධන කැපැල් පතක සඳහන් කර, එම කැපැල් පත් ජනාධිපතිනිය, අගමැති, කථානායකවරයා හා විපක්ෂ නායකයා වෙත යවන මෙන් සාකච්ඡා කණ්ඩායම් නායකයෝ නියෝජිතයන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. සියලු සහභාගිකයන් විසින් එසේ කරන ලද අතර සාකච්ඡා වාරවලට කැපැල් පත් පැවැත්වූ සංවිධානය විසින් සපයන ලදී.
- **අත්සන් ව්‍යාපාරය:** ජාතික සම්මේලනයට පසු ජනාධිපතිනිය, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් හා දේශපාලන පක්ෂවල ලේකම්වරුන් වෙත පෙත්සම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු සංවිධානය කරන ලදී. මෙම පෙත්සම් පැවැත්වූ සංවිධානයේ දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීන් මගින් යැවීමට සැලසුම් කෙරිණි. සහභාගි වූ නියෝජිතයෝ ඊට සහයෝගය දීමට ප්‍රතිඥා දී පෙත්සම් පිටපත් බෙදාහැර ඒවාට අත්සන් ලබා ගැනීමට භාරගත්හ.
- **දූත පිරිස්:** පළාත් මට්ටමේ සංවාද සාකච්ඡාවලට සහභාගි වූ අය අතරින් තෝරාගත් දූත පිරිස් තුනක් ඒ ඒ පළාත්වල ප්‍රමුඛ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් හමු වී මෙම වැඩසටහන මගින් නිර්දේශ කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණයන් පිළිබඳව මූලික විස්තර ඇතුළත් සන්දේශ ඔවුන් වෙත භාර දුන්න මෙම හමුවීම උතුරු පළාතේ වවුනියාවේ දී ඔක්තෝබර් 11 වන දිනත්, දකුණු පළාතේ හමුවීම ගාල්ලේ දී නොවැම්බර් 11 වන දිනත්, බස්නාහිර පළාතේ හමුවීම ගම්පහ දී නොවැම්බර් 12 වන දිනත් පවත්වන ලදී. මෙම සන්දේශවලට සාකච්ඡා වැඩසටහන පිළිබඳ විස්තරයක් ඇතුළත් විය. යෝජිත සංශෝධනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය පියවර තම තමන්ගේ දේශපාලන පක්ෂ තුළින් ද පාර්ලිමේන්තුව තුළ ද ගන්නා ලෙස ආයාචනයක් ද එම සන්දේශයන්ට ඇතුළත් විය. එක් එක් දූත පිරිස සාකච්ඡාවලට සහභාගි වූ අයවරුන් 20 ක් හා 30 ක් අතර සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත විය. සන්දේශ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් වෙත ඉදිරිපත් කළ අවස්ථාවේ දී, ඒවායේ සඳහන් නිර්දේශ පිළිබඳව තම තමන්ගේ දේශපාලන පක්ෂ සමග හැකි තරම් ඉක්මනින් සාකච්ඡා කර අවශ්‍ය ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට ඔවුහු ප්‍රතිඥා දුන්හ.
- **ගුවන් විදුලි වැඩසටහන්:** සැප්තැම්බර් හා නොවැම්බර් අතර කාලයේ දී, මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ ගැන සාකච්ඡා වැඩසටහන් අටක් රජයේ ගුවන් විදුලි නාලිකාවක් වන ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ ජනප්‍රිය “සුභාරකි” වැඩසටහන් ඔස්සේ ප්‍රචාරය විය. ඒ ඒ දිනවලට නියම වූ මාතෘකාව අනුව, මේ විනාඩි 60 වැඩසටහන්වලට ජ්‍යෙෂ්ඨ දේශපාලනඥයන්, රජයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්, පූජකවරුන්, ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් නිලධාරීන් හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයන් ද සහභාගි කර ගැනීමට පියවර ගන්නා ලදී. මෙම වැඩසටහන්වලට දුරකථනය මගින් සම්බන්ධවීමට මහජනයාට ද අවස්ථාව සලසන ලදී.

- **රූපවාහිනී වැඩසටහන්:** රජයේ ස්වාධීන රූපවාහිනී නාලිකාව ඔස්සේ පැය භාගයේ සාකච්ඡා වැඩසටහන් දෙකක් ප්‍රචාරය කරන ලදී. සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලද මාතෘකා සමහරක් නම්: (අ) ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ජාතික හැඳුනුම් පත අනිවාර්ය කිරීම සඳහා නීති සම්පාදනය සහ (ආ) කාන්තා නියෝජනය ඇතුළු මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ ආශ්‍රිත පොදු මාතෘකා. මෙම සාකච්ඡා ප්‍රචාරය කරන ලද්දේ 2004 ඔක්තෝබර් 12 වන දින හා 19 වන දින ය.
- **උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර ප්‍රචාරනය:** 2004 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණය පිළිබඳ උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර ප්‍රචාරනයන් හතරක් “නිදහස්” හා “මිඳුර” පුවත් පත්වල පලකරන ලදී.
- **ප්‍රශ්නාවලිය:** සාකච්ඡා වාරවලට සහභාගි වූ නියෝජිතයන් අතර ප්‍රශ්නාවලියක් බෙදා හරින ලදී. මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අනාගත කැපවීම ගැන එම ප්‍රශ්නාවලියෙන් විමසන ලදී. පිළිතුරු වශයෙන් ඔවුන් ප්‍රකාශ කර සිටියේ ඔවුන් මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ උදෙසා නොකඩවා කටයුතු කිරීමට සූදානම් බවයි. පහත සඳහන් අන්දමට ඔවුන්ගේ දායකත්වය සපයන බව ප්‍රකාශ කෙරිණි: උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර කණ්ඩායම්වලට බැඳීමෙන්; ක්‍රියාකාරීත්වයන් සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සැපයීමෙන්; මෙම ව්‍යාපාරයට බැඳීමට අනෙක් අය පෙළඹවීමෙන් හා මෙම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව වෙනත් අය දැනුවත් කිරීම තුළින්.

දායක වන අන්දම	දායක මිලට කැමති සංඛ්‍යාව
උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර වැඩසටහන්වලට සහභාගිවීම	234
අරමුදල් සැපයීම	85
වෙනත් අය බඳවා ගැනීම	221
වැඩසටහන පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම	235

දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් පැවැත් වූ සාකච්ඡා වාර 12 ට හා පළාත් මට්ටමින් පැවැත් වූ සාකච්ඡා වාර 04 ට සහභාගි වූ සාමාජිකයන් 663 දෙනා අතුරින් 423 දෙනෙකු (64%) කියා සිටියේ එවැනි වැඩසටහනකට දායකවීමට ඔවුන් කැමති බවක් හා ඉහත සඳහන් එක් ක්‍රමයකින් හෝ ඔවුන් ඊට දායක වන බවක් ය. ක්‍රම දෙකකින් හෝ තුනකින් හෝ හතරකින්ම දායකවීම ද සමහරු පොරොන්දු වූ හ.

මැතිවරණ ව්‍යාපාරයන් හි අනාගත මූලෝපායයන්

දැනුවත් කිරීම් සහ සම්මන්ත්‍රණයන්ගෙන් ආරම්භ කරන ලද මූලපිරීම්වලට අමතරව සහභාගිකයන් විසින් මැතිවරණ සංශෝධනයන් ඉදිරියට ගෙනයාම සඳහා අවශ්‍ය අනාගත ප්‍රයත්නයන්ට අදාළ නොයෙක් මූලෝපායයන් වර්ධනය කරන ලදී. සහභාගිකයන් වැඩි කොටසක් මැතිවරණ සංශෝධනයන් හඳුන්වා දී ම සඳහා ජනතාවගේ බලපෑම් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව පිළිගත්හ. මහජනතාවගේ මතය පුළුල් ලෙස ගෙනයෑම සඳහා හා අදාළ කාරණා සඳහා මහජන සංවාදයක් ඇති කිරීම පිණිස පුළුල් ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමට සහභාගිකයන්ගේ එකඟතාවය පලවිය. දීප ව්‍යාප්ත දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

01. සියලු පක්ෂවල ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයන් සංශෝධන සඳහා වන උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ කරගත යුතුය. ප්‍රාදේශීය සිවිල් සමාජ සංවිධාන කණ්ඩායම් විසින් සංවාද වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම හා පැවැත්වීම කළ යුතුය. මෙම සෑම දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක දී ම මැතිවරණ සංශෝධනයේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව සියලුම දේශපාලන පක්ෂවලට අයත් ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයන් සහභාගි කරගත යුතුය. මෙම සෑම සාකච්ඡාවක දී ම පුළුල් විවිධත්වයක් සහිත පුරවැසි කණ්ඩායම් නියෝජනය විය යුතුය. මේවාට පුජ්‍ය පක්ෂය, විද්වතුන්, ප්‍රජා නායකයින් හා වැඩිහිටි පුරවැසියන් ආදී කොටස් සහභාගි විය යුතුය.

- 02. මැතිවරණ සංශෝධන සඳහා වන කැමැත්ත පෙන්වීම සඳහා ජනතා සහභාගීත්වයෙන් අත්වැල් බැඳ ගැනීමේ “මිනිස් දම්වැල්” වැඩසටහන් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ද ජාතික වශයෙන් ද ඇති කළ යුතුය. මෙම නිර්දේශය රජය හා එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානය අතර සටන් විරාමයක් ආරම්භ කිරීමට බලපෑම් කිරීම සඳහා 2001 වසරේ හි දී සාර්ථක ලෙස සංවිධානය කරන ලද වැඩසටහන ඇසුරෙන් එය පාදක කොටගනු ලැබුවකි.
- 03. ප්‍රාදේශීය වශයෙන් විශාල ප්‍රසිද්ධියක් ලබාදෙමින් අත්සන් ලබාගැනීමේ ව්‍යාපාරයක් (පැමිණිලි) ආරම්භ කළ යුතුය. එම වැඩසටහනින් පසුව ලබාගත් අත්සන් සාමකාමී රැලියකින් සියලුම පක්ෂවලට අදාළ ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයන් වෙත ගෙන යා යුතුය. එසේම එම අත්සන් ලේඛනයේ පිටපත් කොළඹ දී පක්ෂ නායකයන්ට, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට හා ජනාධිපතිට පිරිනැමිය යුතුය.
- 04. මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන කාලය තුළ විද්වතුන් තුන්දෙනෙකුගේ කණ්ඩායමක් විසින් සකස් කරන ලද මැතිවරණ සංශෝධනවලට අදාළ ලිපි සතිපතා භාෂා තුනෙන් ජාතික පුවත් පත් තුනක පලකළ යුතුය.
- 05. පොස්ටර් ව්‍යාපාරයක්, අත් පත්‍රිකා හා උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර ප්‍රචාරණයන් යොදාගෙන මෙම වැඩසටහන දියත් කළ යුතුය.
- 06. මැතිවරණ සංශෝධනවලට අදාළව පසුගිය මැතිවරණ කාලවල දී මෙහෙයවන ලද රූපවාහිනී හා ඉවන් විදුලි වැඩසටහන් පදනම් කරගෙන විද්‍යුත් මාධ්‍ය හරහා සංවාද හා පුවත් පත් සාකච්ඡා පැවැත් විය යුතුය.

නිර්දේශ කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්වල සමහර අංශ මෙහෙයවීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සිවිල් සංවිධානවලට හැකියාවක් නොමැති බව සහභාගිකයන්ගෙන් ප්‍රකාශ විය. එමනිසා අවශ්‍යවන්නා වූ හැකියාවන්ගෙන් යුත් ශක්තිමත් ජාතික මට්ටමේ සිවිල් සමාජ සංවිධානවල දායකත්වයේ අවශ්‍යතාවය සහභාගි වූවන් විසින් ඉස්මතු කරන ලදී. එසේම මෙම වැඩසටහන් දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල්, සම්පත්දායකයන්ගේ සහයෝගය ලබාගැනීම සහ මුද්‍රිත සාහිත්‍යය වැනි අනෙකුත් අවශ්‍යතා පෙන්වා දෙන ලදී. ජනමාධ්‍ය සමග සම්බන්ධ වීම අවශ්‍ය වන ආකාරයේ ක්‍රියාකාරකම් අගනුවර හා අගනුවර අවට පිහිටා ඇති සංවිධාන මගින් සම්බන්ධීකරණය කළ යුතුය.

නිගමනය

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ සංවාදමය සාකච්ඡා වාරවල දී මතු වූ වඩාත්ම ප්‍රධාන නිර්දේශයන් මෙම වාර්තාව මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ. නිර්දේශ පිළිබඳ යම් යම් වෙනස්කම් කණ්ඩායම් අතර තිබූ නමුත්, ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ සම්පූර්ණ එකඟතාවයක් හා මෙම වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශ පිළිබඳ ඉතා පුළුල් එකඟතාවක් කණ්ඩායම් අතර දක්නට ලැබුණි. අවම වශයෙන් මෙම වාර්තාවේ හඳුනා ගනු ලැබ ඇති මාතෘකා ගැන හෝ මැතිවරණ සංශෝධනයන් පිළිබඳව අනාගතයේ දී පවත්වනු ඇති ඕනෑම සාකච්ඡාවක දී සලකා බැලීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

වටමේස සාකච්ඡා තුළින් ජනිත වූ මෙම සංශෝධන සැලසුම් තවදුරටත් සාකච්ඡාවට භාජනය කර, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අප්‍රමාදව පියවර ගත යුතුය. ප්‍රතිසංස්කරණ ඉලක්කයන් හඹායෑම අරමුණු කොටගත් ව්‍යාපාරයන් හි ක්‍රියාකාරකම් අතරට උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාරවලට ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයන් සම්බන්ධ කර ගැනීම, විශාල ප්‍රසිද්ධියක් සහිතව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අත්සන් ව්‍යාපාර, දැනුවත් කිරීමේ තොරතුරු සාහිත්‍ය බෙදා හැරීම, මාධ්‍ය සාකච්ඡා සහ පුරවැසි සහභාගිත්වය සහිත පෙලපාලි යනාදිය ඇතුළත් විය යුතුය. ප්‍රතිසංස්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම තෙක් අදාළ මැතිවරණ ආශ්‍රිත කරුණු ජනතා න්‍යාය

පත්‍රයෙහි ඉදිරියෙන්ම තබා ගැනීම සඳහා අවධානයක් එක්කරින් කළ පුළුල් පදනමක් සහිත උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාරයක් අවශ්‍ය වනු ඇත.

සාධාරණ මැතිවරණ ක්‍රමයක් සකස් කරගත හැක්කේ කෙසේ දැයි යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරක් මෙම වාර්තාව මගින් ඉදිරිපත් නොකරන බව අවධාරණය කළ යුතුවේ. මෙම වාර්තාව මගින් කෙරෙන්නේ සංශෝධන සඳහා ප්‍රමුඛ යෝජනා කිහිපයක් ඉදිරිපත් කිරීම හා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රියානුබද්ධ උපාය මාර්ග කිහිපයක් පෙන්වා දීම පමණකි. මැතිවරණ සංශෝධනයන්ට අදාළ ඊළඟ පියවර ගත යුත්තේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ප්‍රගමනයේ පරදු පාර්ශවයන් විසිනි. එනම් ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පුරවැසියන් විසිනි. මෙම කාර්ය වෙත දැඩි ඇප කැපවීමක් ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව දක්වති. මෙම වාර්තාවට පදනම සැපයූ සාකච්ඡා හා අදහස් හුවමාරුව පුරවැසියන්ගේ මෙහෙයවීමෙන් සිදුවන මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයකට ආධාරක අවිච්චිවක් පමණක් නොව, ඊට උත්ප්‍රේරකයක් ද වනු ඇතැයි අපේ බලාපොරොත්තුවයි.